

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ι. Χαρακτηριστικά τῶν ἐλληνικῶν καὶ διεθνῶν οἰκονομικῶν κατὰ τὸ 1955

Ὁ ρυθμὸς προόδου καὶ αἱ τάσεις τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας.

Μεταξὺ 1954 καὶ 1955 τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν ἡυξήθη, ἐπὶ τῇ βάσει προῶωρινῶν στοιχείων, κατὰ 6% περίπου. Ἡ συνολικὴ κατανάλωσις ἡυξήθη κατὰ ποσοστὸν οὐσιωδῶς μικρότερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καίτοι ἡ δημοσία κατανάλωσις, κυρίως λόγω στρατιωτικῶν κατασκευῶν, ἐμφανίζει οὐσιώδη αὐξησιν, μεγαλυτέραν καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἡ συνολικὴ ἀκαθάριστος ἐπένδυσις ἐμφανίζεται κατὰ πολὺ ἡυξημένη μεταξὺ τῶν δύο ἐτῶν, λόγω μεγαλυτέρων ἀποθεμάτων γεωργικῶν προϊόντων. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκαθάριστος ἐπένδυσις παγίου κεφαλαίου ἡυξήθη κατὰ ποσοστὸν 13% περίπου, δηλαδὴ ὑψηλότερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, ἀντιπροσωπεύει δὲ ἐπίσης ποσοστὸν περὶ τὰ 13% τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος. Τὸ ποσοστὸν αὐτό, καίτοι κατὰ τι ὑψηλότερον ἢ εἰς προηγούμενα ἔτη, εἶναι οὐσιωδῶς χαμηλότερον τοῦ ἀντιστοίχου ποσοστοῦ τῶν περισσοτέρων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ἐξαιρέσει ἴσως μόνον τῆς Τουρκίας. Εἶναι βεβαίως ἀληθὲς καὶ οὐσιώδες ὅτι τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῶν λοιπῶν χωρῶν εἶναι πολλαπλάσιον τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ ἐπομένως τὰ περιθώρια περιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως καὶ ἀντιστοίχου ἐξασφαλίσεως ἑνὸς μεγαλυτέρου ὄγκου ἐπενδύσεων κατὰ πολὺ εὐρύτερα τῶν ἐλληνικῶν. Ἀλλ' ἀκριβῶς τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰσοδήματος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιβάλλει τὴν ταχεῖαν παραγωγικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ ἐπομένως τὸν συνειδητὸν προσανατολισμὸν τῆς οἰκονομικῆς προσπάθειας, πρὸς ἐπενδύσεις, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν διεύρυνσιν τῶν εὐκαιριῶν δημιουργικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀποδόσεως τῶν ἐργαζομένων.

II. Ἑλληνικαὶ νομισματικαὶ ἐξελίξεις καὶ προβλήματα

Ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων.

Ἡ κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων ηὔξηθη ἐντὸς τοῦ 1955 κατὰ 1.064 ἑκατ. δραχμῶν, δηλαδή κατὰ 27 $\frac{1}{2}$ %, ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 387 ἑκατ. δραχμῶν, ἐντὸς τοῦ 1954. Αἱ ἀσκηθεῖσαι ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1955 ἦσαν οὐσιωδῶς διάφοροι ἢ κατὰ τὸ 1954, ὀφειλόμεναι κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν κίνησιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν λογαριασμῶν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπίδρασιν ἐκ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας, σημαντικῶς ἡλαττωμένη ὑπῆρξεν ἡ ἀπορρόφησης χρηματικῶν μέσων ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν λόγῳ μειώσεως του κατὰ τὸ 1955 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954. Ἐνῶ ἡ μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1954 εἰς περισσότερον τῶν 1.300 ἑκατ. δραχμῶν, μόλις ὑπερέβη τὰ 600 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ 1955. Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, ἐνῶ αἱ ἀναλήψεις δραχμῶν ἐκ τῆς βοηθείας ἦσαν κατώτεραι τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν κατὰ τὸ 1954, ὑπῆρξαν ἀνώτεραι αὐτοῦ κατὰ τὸ 1955, ἂν καὶ κατὰ τὰ δύο ἔτη αἱ ἀναλήψεις αὐταὶ ὑπῆρξαν κατώτεραι τοῦ ἀντιτίμου εἰς δραχμὰς τῆς ἀναλωθείσης βοηθείας.

Ταῦτα δεικνύουν ὅτι ἐὰν κατὰ τὸ 1955 ἡ αὔξησις τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος δὲν περιορίζετο εἰς 283 ἑκατ. δραχμῶν καὶ ἐὰν δὲν ηὔξάνοντο ἐν τῷ συνόλῳ αἱ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεις θὰ εἶχομεν ἔτι μεγαλυτέραν διόγκωσιν τῆς κυκλοφορίας. Ἐξ ἄλλου συνέπεια τῶν αὐξητικῶν τούτων ἐπιδράσεων ὑπῆρξεν ἡ σημαντικὴ ἐνίσχυσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας, ἡ ὅποια ἀντιστοίχως ἐδικαιολόγει μικροτέραν ἢ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη διεύρυνσιν τῆς χρηματοδοτήσεως ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου.

Ὑπάρχουν βεβαίως ἐνδείξεις ὅτι ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία ἐπέδειξεν ἱκανότητα ἀπορροφήσεως τῶν ηὔξημένων χρηματικῶν μέσων. Τὸ γεγονός ὅτι τὸ σημαντικὸν ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας μεταξὺ τῶν τελευταίων τριμήνων τοῦ 1954 καὶ 1955 παρακολουθεῖται ἀπὸ μεγαλυτέραν ποσοστιαίαν αὔξησιν τῶν ἐν γένει ἰδιωτικῶν καταθέσεων εἰς τὰς Τραπεζάς, ὑποδεικνύει ὅτι παραμένει ἀμείωτος ἡ ἐνισχυμένη τάσις διατηρήσεως τῆς ρευστότητος τοῦ πληθυσμοῦ εἰς δραχμὰς. Ἐνδειξιν πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν ἀποτελεῖ καὶ ἡ περαιτέρω μείωσις μεταξὺ 1954 καὶ 1955 τῆς ταχύτητος τοῦ λογιστικοῦ

χρήματος. Δικαιολογεῖται ἐπομένως τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων δὲν ἐπέδρασεν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους διαταρακτικῶς ἐπὶ τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας. Ἀλλὰ μία συνεχὴς αὐξήσις τῶν μέσων πληρωμῆς μὴ παρακολουθοῦσα ἢ μὴ συνοδευομένη ταχέως ἀπὸ αὐξήσιν προσφορᾶς ἀγαθῶν, τελοῦσαν εἰς κάποιαν ἀντιστοιχίαν μὲ αὐτήν, θὰ δημιουργήσῃ ἐπιδράσεις δυναμένας νὰ ἐπηρεάσουν τὴν νομισματικὴν σταθερότητα. Αἱ τοιοῦτου εἵδους ἐπιδράσεις θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφευχθοῦν καὶ κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας κυρίως ἐὰν συγκρατηθοῦν αὐξήσεις κυκλοφορίας πρὸς κατευθύνσεις μὴ ταχέως παραγωγικὰς, καθ' ὅσον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ λίαν πιθανὴ μία προσεχὴς σοβαρὰ διεύρυνσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐπιφέρουσα σημαντικὴν ἀπορρόφησιν χρηματικῶν μέσων.

Ἡ ἄποψις ὅτι ὑπάρχουν περιθώρια αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ συναλλαγματικόν μας ἀπόθεμα ἀντιστοιχεῖ πρὸς κάλυμμα περίπου 120 % δὲν εὐσταθεῖ.

Τὸ ὕψος τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων δέον νὰ προσδιορίζεται πρωτίστως ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἐξελίξεις τῆς ἐσωτερικῆς παραγωγῆς ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν σταθερότητος τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Ἡ σύνδεσις μεταξὺ καλύμματος καὶ κυκλοφορίας χρηματικῶν μέσων ἀνάγεται εἰς τὰς νομισματικὰς ἀντιλήψεις χρυσοῦ κανόνος ἢ χρυσοῦ συναλλάγματος, αἱ ὁποῖαι ὅμως προϋποθέτουν κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν πλαίσιον καὶ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα μὴ συμβιβαζόμενα πρὸς τὰς σημερινὰς διεθνεῖς καὶ ἰδίως τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας.

Αὐξήσις τῆς κυκλοφορίας μὲ τὴν προοπτικὴν ὅτι αὕτη θὰ ἀπορροφηθῇ ἀπὸ ἡυξημένους εἰσαγωγὰς θὰ ἔχῃ ὥς πρώτην συνέπειαν τὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐξήσιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων καὶ τιμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μόνιμον διατάραξιν τῆς ἐσωτερικῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς σχέσεως τῶν τιμῶν μεταξὺ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Τότε βεβαίως θὰ ἐνταθῇ ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἀλλ' ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, παραλλήλως δὲ θὰ ἐλαττωθοῦν καὶ αἱ ἐξαγωγαί, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπότομον διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν καὶ τὴν ταχεῖαν ἀπορρόφησιν ἐνὸς σημαντικοῦ τμήματος τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος.

Μεταβολαὶ τιμῶν.

Ἐντὸς τοῦ 1955 ὁ μὲν τιμὰριθμὸς ἀκριβείας ζωῆς ἡυξήθη κατὰ 5,9%, ὁ δὲ τιμὰριθμὸς χονδρικῆς πωλήσεως κατὰ 8%.

Αἱ κύριαι αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν τιμαριθμῶν προήλθον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγίμων εἰδῶν καὶ ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων προϊόντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξ εἰσαγομένων ἀγαθῶν καὶ ἰδιαιτέρως ὠρισμένων βασικῶν εἰδῶν, τῶν ὁποίων ηὐξήθησαν οἱ δασμοί. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν μεγαλυτέραν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τιμαριθμὸν ἀκριβείας ζωῆς ἄνοδον τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικῆς πωλήσεως, εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ὁποίου τὰ εἶδη ταῦτα ἀντιπροσωπεύουν ὑψηλότερα ποσοστά.

Εἶναι ἀληθές, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι ὠρισμένοι αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν τιμαριθμῶν κατὰ τὸ 1955, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 1954, προήλθον ἀπὸ μονιμωτέρας ἀναπροσαρμογᾶς εἴτε τοῦ ἐνοικίου εἴτε τῶν τιμῶν ὠρισμένων εἰδῶν καὶ ἰδίως τοῦ βάμβακος καὶ ἐλαίου, αἱ ὁποῖαι συνεκρατήθησαν τεχνητῶς ἀπὸ τῆς συναλλαγματικῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ 1953 χαμηλότερον τῶν διεθνῶν τῶν ἐπιπέδων. Ἡ διαπίστωσις αὐτῇ ὑποδεικνύει ὅτι καὶ αἱ ἀπώτεραι πλέον συνέπειαι ἐκ τῆς ἀναπροσαρμογῆς ἐξαντλοῦνται καὶ ἐπομένως περαιτέρω ὑψωτικαὶ τάσεις ἐξ ἐσωτερικῶν ἐπιδράσεων δὲν δικαιολογοῦνται καὶ πρέπει νὰ ἀποφευχθοῦν.

III. Μεταβολαὶ εἰς τὸ ἰσοζύγιον ἐξωτερικῶν πληρωμῶν

Συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις καὶ πληρωμαὶ

Ἡ βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ 1955 ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλυτέραν αὕξησιν τῶν εἰς συνάλλαγμα εἰσπράξεων ἔναντι τῆς αὐξήσεως τῶν εἰς συνάλλαγμα πληρωμῶν.

Αἱ εἰσπράξεις ἀνῆλθον συνολικῶς εἰς 387 ἑκατ. δολλαρίων καὶ ἦσαν ἄνω τῶν 80 ἑκατ. δολλαρίων μεγαλυτέρας τῶν ἀντιστοίχων τοῦ 1954. Πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς αὐξήσεως ταύτης ὀφείλεται εἰς τὰς ἐξαγωγὰς καὶ ἰδίως τὰ κύρια ἑλληνικὰ ἐξαγώγιμα προϊόντα, δηλαδή τὸν καπνὸν καὶ τὴν σταφίδα. Εἰς ταῦτα προσετέθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ βάμβαξ, αἱ ἐξαγωγαὶ τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ 1955 ἀνῆλθον εἰς 23 ἑκατ. δολλαρίων περίπου ἔναντι 11 ἑκατ. κατὰ τὸ 1954.

Παρὰ ὅμως τὴν σημαντικὴν αὕξησιν τῶν ἐξαγωγῶν, αἱ ἀθροιστικαὶ εἰσπράξεις ἐκάλυψαν ὑψηλὸν ποσοστόν, ἥτοι τὰ 46,5 % τοῦ συνόλου τῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων.

Τὸ σύνολον τῶν πληρωμῶν ηὐξήθη ἀπὸ 355 ἑκατ. δολλαρίων περίπου εἰς 395 ἑκατομ. δολλαρίων, δηλαδή κατὰ 40 ἑκατ., ἐκ τῶν ὁποίων 32,4 ἑκατ. δολλαρίων ἀποτελοῦν αὕξησιν τῶν πληρωμῶν

δι' εἰσαγωγάς. Ἡ ποσοστιαία σύνθεσις τῶν εἰσαγωγῶν ἐμφανίζει περιωρισμένας μεταβολάς, αἱ ὁποῖαι ἐν τούτοις ἐκδηλώνουν τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τάσιν μιᾶς ἀναπροσαρμογῆς τῆς διαρθρώσεως τῶν εἰσαγωγῶν.

Ἀφ' ἐτέρου ὠρισμέναι χαρακτηριστικαὶ μεταβολαὶ ἐσημειώθησαν καὶ εἰς τὴν κατὰ περιοχὰς διαμόρφωσιν τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν.

Εἰσροὴ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων καὶ Ἀμερικανικῇ βοήθεια

Ἡ εἰσροὴ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμφανίζῃ βραδὺν ρυθμόν. Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τὸ σύνολον τῶν ἐγκρίσεων εἰσαγωγῆς κεφαλαίων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου περὶ προσελκύσεως ξένων κεφαλαίων ἀνῆλθεν εἰς 20 ἑκατ. δολларίων περίπου, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ διὰ μακροπροθέσμους ἐπενδύσεις. Ἐκ τούτων εἰσῆχθησαν 12 ἑκατ. δολларίων περίπου ἐξ ὧν 2,4 ἑκατ. δολларίων ὑπὸ μορφὴν καταθέσεων εἰς ἑλληνικὰς Τραπεζάς.

Σημαντικὴ εἶναι ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ συνεχίζεται αὖξουσα ἡ εἰσροὴ κεφαλαίων ὑπὸ μορφὴν πιστώσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς ἑλληνικὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν εἰσαγωγὴν μηχανημάτων κατὰ μέγα μέρος ἔναντι προθεσμιακοῦ διακανονισμοῦ, εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις μέχρι πέντε ἐτῶν ἢ καὶ ἄνω.

Τὸ συνολικὸν ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἀνῆλθεν εἰς 8,5 ἑκατ. δολларίων, ἢ 25,6 ἑκατ. δολларίων ἐὰν περιληφθῇ καὶ ἡ ἀξία εἰσαχθέντων εἰδῶν ἀπὸ φιλανθρωπικὰς ὀργανώσεις. Τὸ ἔλλειμμα τοῦτο συγκρίνεται πρὸς ἀντίστοιχον 50,5 ἑκατομ. δολларίων διὰ τὸ 1954. Ὁ ἀπότομος περιορισμὸς τοῦ ἐλλείμματος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἀποτελεῖ ἀντίστοιχον μονιμωτέραν βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Εἰδικῶς διὰ τὸ 1955 ἡ αὖξισις τῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται καὶ εἰς ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ πραγματοποιήσεως τῶν ἐξ αὐτῶν εἰσπράξεων. Παραλλήλως ὁμως σημειοῦται καὶ σταθερὰ αὖξισις τῶν εἰσαγωγῶν, ἡ ὁποία κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἶναι ἐντονωτέρα κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας. Δέον ἐπομένως νὰ ἀναμένωμεν διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος, ἰδίως ἐὰν προωθηθοῦν παραγγελαὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν δι' ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, αἱ ὁποῖαι ἦσαν οὐσιωδῶς ἡλαττωμέναι κατὰ τὸ 1955. Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένηται ἐκ τῆς σταθερᾶς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ εἰσοδήματος διεύρυνσις τοῦ ἐλλείμματος ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἐτῶν.

Ἡ χρησιμοποιοιθεῖσα Ἀμερικανικὴ βοήθεια κατὰ τὸ 1955 ἀνῆλθεν εἰς 59,8 ἑκατ. δολλαρίων (μὴ ὑπολογιζομένων τῶν δωρεῶν φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων ἐκ 17,1 ἑκατ. δολλαρίων). Ἀλλὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὠρισμένον τμήμα τῆς παρεχομένης βοήθειας χορηγεῖται ἤδη ὑπὸ μορφήν δανείου ἐπιστρεπτέου εἰς δραχμὰς καὶ μὲ μακρὰν προθεσμίαν ἐξοφλήσεως. Ἡ συνεχιζομένη μεγάλη ἐπιβάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας ἀπὸ ἀμυντικὰς δαπάνας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἀνάγκας ταχείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καθιστᾷ ἀπαραίτητον διὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐνίσχυσιν ὑπὸ μορφήν βοήθειας.

Ἐξ ἄλλου ἡ σημειωθείσα οὐσιώδης βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δὲν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπετεύχθη μονιμωτέρα ἰσορροπία εἰς τὰς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἑλληνικὰς οἰκονομικὰς σχέσεις. Τοῦτο καθίσταται ἔτι ἐμφανέστερον ἐκ τῆς διαπιστώσεως ὅτι αἱ ἐξωτερικαὶ πληρωμαὶ τῆς χώρας διεμορφώθησαν καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μὲ συνεχιζομένην εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνεργίαν καὶ εὐρεῖαν ὑποαπασχόλησιν καὶ ὑπὸ βιοτικῶν ἐπίπεδον διὰ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ λίαν χαμηλόν.

Τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα

Ἡ χρησιμοποιοιθεῖσα Ἀμερικανικὴ βοήθεια κατὰ τὸ 1955 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἡλαττωμένον ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἦγαγεν εἰς οὐσιώδη αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν μας διαθεσίμων.

Ἡ αὐξήσις αὐτῶν ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητον ἐνίσχυσιν τῆς συναλλαγματικῆς ἀσφαλείας καὶ ἐπομένως γενικώτερον τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας. Ἡ εἰς τοῦτο δὲ ἐπίδρασις τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἀποτελεῖ νέαν οὐσιώδη συμβολὴν πρὸς τὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ νὰ διατελῇ ὑπὸ ἰσχυρὰν πίεσιν, ἰδίως λόγῳ τῶν σοβαρῶν ἀμυντικῶν βαρῶν. Διὰ μίαν χώραν ὅπως ἡ Ἑλλὰς μὲ προέχοντα ἀγροτικὸν χαρακτήρα καὶ μὲ πηγὰς συναλλαγματικῶν ἐσόδων ἡλαττωμένης εὐσταθείας, ἀποτελεῖ ἐπιβαλλομένην ἀσφάλειαν ἡ διατήρησις συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος ἀντιπροσωπεύοντος σοβαρὸν ποσοστὸν τῶν ἐτησίων συναλλαγματικῶν δαπανῶν δι' εἰσαγωγὰς.

Εἶναι ὅμως ἀφ' ἐτέρου ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ ἤδη σημειωθείσαι καὶ ἀναμενόμεναι αὐξήσεις εἰς τὸ συναλλαγματικὸν μας ἀπόθεμα ἐπιβάλλουν τὴν ταχεῖαν ἀξιοποίησιν ἐνὸς τμήματος αὐτοῦ δι' ἔργα

βασικῆς παραγωγικῆς σημασίας, τὰ ὁποῖα θὰ προωθήσουν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τελικῶς θὰ ὑποστηλώσουν τὸ ἰσοζύγιον τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν.

IV. Πιστωτικαὶ συνθήκαι καὶ προβλήματα

Τραπεζικαὶ καταθέσεις

Αἱ ἰδιωτικαὶ καταθέσεις ὀψεως καὶ ταμειυτηρίου ἠυξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1955 κατὰ 827 ἑκατ. δραχμῶν ἔναντι αὐξήσεων 628 ἑκατ. κατὰ τὸ 1954 καὶ 592 ἑκατ. κατὰ τὸ 1953. Ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ἀντιστοιχεῖ πρὸς μέσην ἐτησίαν αὐξήσιν κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν σχεδὸν 700 ἑκατ. δραχμῶν.

Αὐξήσιν ἐπίσης ἐσημείωσαν αἱ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν. Ἐν μέρει αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν αὐτόματον αὐξήσιν τῶν ὑποχρεωτικῶν καταθέσεων, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καὶ ἐκδήλωσιν βελτιώσεως τῆς ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν ὡς πρὸς τὰ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος διαθέσιμά των. Ἡ βελτίωσις αὕτη, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καθιερωθεῖσαν εὐχέρειαν ἀναλήψεων εἰς περιόδους ἐκτάκτων καὶ προσωρινῶν μειώσεων τῆς ἐν γένει ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν, ἐπιτρέπει τὴν σταθερωτέραν διαμόρφωσιν τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ τὴν ὁμαλωτέραν διεξαγωγὴν τῶν συναλλαγῶν.

Ἀφ' ἐτέρου αἱ ἐκ διαθεσίμων Δημοσίων Ὁργανισμῶν καταθέσεις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀτόκων καταθέσεων τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ἠυξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1955 κατὰ 37,4 ἑκατ. δραχμῶν.

Τραπεζικαὶ πιστώσεις.

Ἡ συνολικὴ τραπεζικὴ χρηματοδότησις μεταξὺ τέλους Δεκεμβρίου 1954 καὶ 1955 ἠυξήθη κατὰ 5%. Τὸ ποσοστὸν ἀνέρχεται εἰς 6,5% ἂν περιληφθοῦν καὶ τὰ πάσης φύσεως δάνεια ἐκ κεφαλαίων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., καθὼς καὶ τὸ σύνολον τῶν χορηγήσεων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐκ πάσης πηγῆς. Ἐὰν συγκριθοῦν ὁμως τὰ ἐπίπεδα χρηματοδοτήσεως κατὰ τὸ τέλος Νοεμβρίου τῶν δύο ἐτῶν, προκύπτει αὐξήσις 951 ἑκατ. δραχμῶν, δηλαδὴ 12%, ὅταν δὲ περιληφθοῦν καὶ τὰ δάνεια τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. τὸ ποσοστὸν τῆς αὐξήσεως ἀνέρχεται εἰς 15%. Ἡ μείωσις τῆς χρηματοδοτήσεως ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου κατὰ 350 ἑκατ. δραχμῶν ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἐπιπέδου αὐτῆς κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα συνειδητῆς πολι-

τικῆς ματαιώσεως τοῦ ἐπαναδανεισμοῦ τῶν ἐπιστρεφόμενων κεφαλαίων ἐκ τῆς ρευστοποιήσεως τοῦ καπνεμπορίου.

Ἐντὸς τοῦ 1955 ἔλαβε χώραν μετάθεσις τῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς τὰς κυρίως παραγωγικὰς δραστηριότητας τῆς χώρας. Ἡ ἐξ ὅλων τῶν πηγῶν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., τραπεζικὴ χρηματοδότησις τῆς ἐγχωρίου ἀγροτικῆς, μεταλλευτικῆς, βιοτεχνικῆς καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἐξαιρέσει ὑπερποντίων παραγελιδῶν, περαιτέρω δὲ τοῦ ἐμπορίου, πλὴν τοῦ εἰσαγωγικοῦ, ἠϋξήθη μεταξὺ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1954 καὶ 1955 ἀπὸ 78% εἰς 81% τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως καὶ ἡ βελτίωσις αὕτῃ συνετελέσθη παρὰ τὴν ἀναπόφευκτον αὐξήσιν τῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς σεισμοπαθεῖς καὶ τὴν βραδεῖαν ἐπέκτασιν τῶν κτηματικῶν δανείων. Εἰδικῶς ἡ βραχυπρόθεσμος καὶ μεσοπρόθεσμος τραπεζικὴ πιστοδότησις τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἐγχωρίου παραγωγικῆς δραστηριότητος ἠϋξήθη κατὰ 11%, καθ' ὃν χρόνον περιωρίσθη ἡ πρὸς τὰς λοιπὰς κατευθύνσεις πιστοδότησις.

Ἡ μακροπρόθεσμος πίστις ἡσκήθη κατὰ τὸ 1955 ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν δανείων μέσης καὶ μακροτέρας διαρκείας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ κυρίως ἐκ τῶν κεφαλαίων τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. Σημαντικὴ ὅμως ἐνίσχυσις δι' ἐπενδύσεις εἰς παγίαις ἐγκαταστάσεις παρέχεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπὸ τὰς πιστώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν ἐπὶ προθεσμιακῶ διακανονισμῷ εἰσαγωγὴν μηχανημάτων.

Διεύρυνσις πιστοδοτήσεως καὶ ἐξυγίανσις πιστωτικῶν συνηθειῶν.

Ἡ διεύρυνσις τῆς τραπεζικῆς πιστοδοτήσεως τόσον ἐκ καταθέσεων ὅσον καὶ ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ συνδυασθῇ μὲ γενικωτέραν ἐξυγίανσιν τῶν πιστωτικῶν συνηθειῶν καὶ μὲ ὑπεύθυνον ποιοτικὸν ἔλεγχον τῶν χορηγήσεων ἀπὸ τὰς δανειστρίας Τραπεζῆς.

Ἰδιαιτέρως ἡ ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ἐπέκτασις τῆς χρηματοδοτήσεως προϋποθέτει τὴν καθιέρωσιν καὶ τήρησιν ὀρισμένων βασικῶν κανόνων εἰς τὰς πιστωτικὰς σχέσεις μεταξὺ Τραπεζῶν καὶ δανειζομένων ἐπιχειρήσεων. Ἐκ τούτων, βαρυνούσης σημασίας εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ πραγματοποίησις τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς καὶ ὅπωςδὴποτε ἐπαρκοῦς συμμετοχῆς εἰς τὰς χρηματοδοτούμενας ἐργασίας τῶν ἰδίων διαθεσίμων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐμπρόθεσμος ἐξόφλησις τῶν πρὸς τὰς Τραπεζὰς ὀφειλῶν.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐσημειώθη ἔντονος τάσις πρὸς ἐπέκτασιν τῶν πωλήσεων ἐπὶ πιστῶσει, συνήθως ἔναντι πολυμήνων συν-

αλλαγμάτων, καὶ ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ἀπετέλεσε μίαν ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας τῶν ὑψημένων πιστωτικῶν ἀναγκῶν καὶ πιέσεων. Πρέπει ὅμως νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἡ μεγαλυτέρα δέσμευσις κεφαλαίων ἢ πιστώσεων ἐν γένει κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων κατ' ἀνάγκην στερεῖ ἀντιστοίχων πιστωτικῶν μέσων τὴν κυρίως παραγωγικὴν διαδικασίαν. Ἐπιβάλλεται διὰ τοῦτο ἡ καθιέρωσις εἰς τὰς ἐν γένει ἐμπορικὰς συναλλαγὰς τοῦ γραμματίου ἢ τῆς συναλλαγματικῆς ταχείας ρευστοποιήσεως. Ἡ ἐπέκτασις τοῦ πιστωτικοῦ αὐτοῦ μέσου θὰ ἐνισχύσῃ τὴν γενικωτέραν ρευστότητα καὶ θὰ ἐλευθερώσῃ πιστωτικὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων εὐρύτερον καὶ ἀνετώτερον θὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ παραγωγή καὶ τὸ ἐμπόριον.

Εἶναι ἐπίσης ἐνδεδειγμένη ἡ ἀντιμετώπισις καὶ ἐξυπηρέτησις τῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν κατὰ περίπτωσιν καὶ κατόπιν εἰδικῆς καὶ ὑπευθύνου ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν ἐξακριβώσεως τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν καὶ τοῦ συνόλου τῶν κεφαλαίων τὰ ὁποῖα, πλὴν τῆς αἰτουμένης χρηματοδοτήσεως, συμπράττουν εἰς τὴν ἐπιχειρηματικὴν προσπάθειαν.

Ἡ πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτὰς ἐξυγιανσις τῶν πιστωτικῶν συνθηκῶν μὲ τὴν ἐνεργὸν σύμπραξιν καὶ πρωτοβουλίαν τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εὐρυτέραν καὶ ἀποδοτικωτέραν χρησιμοποίησιν τῶν πιστωτικῶν μέσων ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς. Καθ' ὃ μέτρον συντελεῖται πρόοδος πρὸς αὐτὴν τὴν ἐξειδικευμένην ὑπεύθυνον ἐξέτασιν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν αἰτουμένων χρηματοδοτήσεων, δημιουργοῦνται καὶ προϋποθέσεις διὰ τὴν διεύρυνσιν τῶν ἐπιτρεπομένων περιπτώσεων χρηματοδοτήσεων. Ταῦτα δεόν νὰ συνδυασθοῦν μὲ τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτρέψουν καὶ θὰ ὁδηγήσουν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων. Ἐντὸς τῶν πλαισίων αὐτῶν καὶ τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς ἐλέγχου τῶν ἀποταμιεύσεων θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπεκταθῇ σημαντικῶς καὶ ἡ ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐνίσχυσις τῶν Τραπεζῶν καὶ τῆς πιστοδοτήσεως.

Β. Κινητοποιήσις ἐγχωρίων ἀποταμιεύσεων

Διαθέσιμοι ἀποταμιεύσεις καὶ χρησιμοποίησις αὐτῶν

Ἡ κάλυψις τῶν ἐν γένει πιστωτικῶν ἀναγκῶν πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν δημιουργουμένων διαθεσίμων καὶ ἐν συσχετίσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν σκοπῶν διὰ τοὺς ὁποίους τοιαῦτα διαθέσιμα χρησιμοποιοῦνται.

Παραγνωρίζεται συνήθως ὅτι εἶναι ἐνιαία ἡ δεξαμενὴ ἀπὸ τὴν ὅποیان ἀντλοῦνται τὰ ἐν γένει πιστωτικά μέσα καὶ ὅτι, ἐπομένως, ἡ χρησιμοποιοῦσις τῶν πεπερασμένων διαθεσίμων δι' ὠρισμένους σκοποὺς κατ' ἀνάγκην περιορίζει τὰ περιθώρια χρησιμοποίησεως αὐτῶν δι' ἄλλους. Εἰς τὴν ἐνιαίαν δεξαμενὴν τῶν διαθεσίμων διὰ πιστώσεις καὶ ἐπενδύσεις εἰσρέουν αἱ ἐκ νέων ἀποταμιεύσεων αὐξήσεις τραπεζικῶν καταθέσεων, ἰδιωτῶν καὶ δημοσίων ὀργανισμῶν. Αὗται προσαυξάνονται μὲ τὰ ἐκ τοῦ ἑλλειμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν περιθώρια, ὡς καὶ τὴν ἐτησίαν πιστωτικὴν ἐπέκτασιν διὰ νέου χρήματος ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου, ἡ ὅποια ἐπιτρέπεται καὶ ἐπιβάλλεται κατὰ τὸ μέτρον αὐξήσεως τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ὑπὸ ὠρισμένης συνθήκας πρὸς ὑποκίνησιν αὐτῆς.

Ἡ πρώτη ἐπιδίωξις ἐπομένως τῶν ὑπευθύνων ἀρχῶν εἶναι νὰ αὐξήσῃ διὰ παντὸς μέσου τὰ εἰς τὴν κοινὴν αὐτὴν δεξαμενὴν εἰσρέοντα διαθέσιμα. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπουν αἱ προτάσεις περὶ γενικῆς ἐξορμήσεως διὰ τὴν προσέλκυσιν τραπεζικῶν καταθέσεων καθὼς καὶ ἀποταμιεύσεων ἐν γένει ἀπ' εὐθείας εἰς τίτλους ἐπενδύσεων γενικωτέρου παραγωγικοῦ ἐνδιαφέροντος. Διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναβιώσῃ καὶ ἐπεκταθῇ ὁ θεσμὸς τῆς ἀσφαλίσεως ζωῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπένδυσις τῶν διαθεσίμων τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν μίαν τῶν κυριωτέρων πηγῶν ἀποταμιεύσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, οὐχὶ δὲ ἀσήμαντον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ ὑποβληθοῦν εἰς ἔλεγχον ὡς πρὸς τὰς κατευθύνσεις τοποθετήσεώς των.

Ἡ δευτέρα ἐπιδίωξις πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ὑπαρχόντων καὶ αὐξανομένων διαθεσίμων πρὸς αὐστηρῶς παραγωγικοὺς σκοποὺς. Ὅταν τὰ συνολικῶς ἐν τῇ χώρᾳ διαθέσιμα πρὸς ἐπένδυσιν ἀντλοῦνται καὶ ἐξαντλοῦνται διὰ ποικίλους ὀλιγώτερον παραγωγικοὺς σκοποὺς, ἡ προτεινομένη ἐνίοτε ἐνίσχυσις τῶν χρηματοδοτήσεων δι' ἀφθόνου καὶ εὐθηνοῦ χρήματος ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ὁδηγεῖ κατ' ἀνάγκην εἰς εἰσοδήματα καὶ ζήτησιν καθ' ὑπέρβασιν τῶν διαθεσίμων πόρων καὶ ἐπομένως εἰς πληθωρικὰς πιέσεις. Ἐὰν ἀντιθέτως αἱ ἀναλήψεις κεφαλαίων ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῆς δεξαμενῆς συγκεντρωθοῦν πρὸς τὴν ἐξυπηρέτησιν παραγωγικῶν σκοπῶν καὶ παραλλήλως ἐνισχυθῇ ἡ συγκέντρωσις διαθεσίμων, ἡ ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εὐρυτέρα ἐπέκτασις τῆς χρηματοδοτήσεως καθίσταται δυνατὴ καὶ σκόπιμος.

Πολιτικὴ ἐπιτοκίων

Διὰ τὴν προσέλκυσιν ἀποταμιεύσεων εἰς τραπεζικὰς καταθέσεις καὶ πρὸς μίαν ὀργανωμένην ἀγορὰν κεφαλαίου θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἡ σκοπιμότης ἀναθεωρήσεως τῆς μέχρι σήμερον ἐφαρμοζομένης πολιτικῆς ἐπιτοκίων.

Ἡ μέχρι σήμερον πολιτικὴ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διὰ διαδοχικῶν μειώσεων τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων ἄσκησιν ψυχολογικῶν ἐπιδράσεων πρὸς μείωσιν καὶ τῶν ἐξωτραπεζικῶν ἐπιτοκίων. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τοῦτο δὲν ἐπῆλθε, αἱ δὲ συνεχιζόμεναι μεγάλαι διαφοραὶ μεταξὺ τῶν τραπεζικῶν καὶ ἐξωτραπεζικῶν ἐπιτοκίων καθιστοῦν ἀδύνατον σχεδὸν τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς εὐρυτέρας ἐνιαίας ἀγορᾶς δανειακῶν κεφαλαίων μετὰ ἐσωτερικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους ἀγορῶν. Ἀντὶ τῆς πολιτικῆς ἐπομένως αὐτῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἡ σκοπιμότης τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐπιτοκίων καὶ ὁ καθορισμός τῶν ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν καὶ ἐν συνεννοήσει μεταξὺ αὐτῶν ὑπὸ τὴν γενικωτέραν παρακολούθησιν τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἵνα ἀποφευχθοῦν ὑψώσεις εἰς ἀπαραδέκτως ὑψηλὰ ἐπίπεδα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τὰ διαμορφωθησόμενα ἐπιτόκια θὰ ἦσαν ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ ὅφ' ἐνὸς μὲν σὺν τῷ χρόνῳ οὐσιώδης αὖξησης καταθέσεων, ἂφ' ἑτέρου δὲ μονιμωτέρα ἰσορροπία μεταξὺ ζητήσεως πίστώσεων καὶ τοῦ ὄγκου τῶν τραπεζικῶν διαθεσίμων. Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω μορφήν ἀπελευθέρωσις τῶν ἐπιτοκίων παρουσιάζει οὐσιώδη πλεονεκτήματα ἔναντι τῆς αὐξήσεως τῶν ἀνωτάτων ἐπιτρεπομένων ἐπιπέδων, ἡ ὁποία θὰ διετῆρει τὰς σημερινὰς ἀκαμψίας καὶ ἐπὶ πλέον θὰ ἐκινδύνευε νὰ καταστῇ ἡμίμετρον.

Ἡ πολιτικὴ αὕτῃ θὰ ἔδει νὰ συμπληρωθῇ μὲ θετικὴν προσπάθειαν ἀναδιοργάνωσεως τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἐκδόσεως χρηματιστηριακῶν τίτλων, οἱ ὅποιοι ἂφ' ἐνὸς νὰ παρέχουν ἀσφάλειαν ἐπιστροφῆς καὶ ἐξυπηρετήσεως καὶ ἂφ' ἑτέρου ἕνα ἐνδιαφέρον εἰσόδημα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Ἑλλάδι συνθηκῶν ἀμοιβῆς τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων. Μόνον οὕτω θὰ ἐπετυγχάνετο τελικῶς ἡ προσέλκυσις διαθεσίμων ἀπὸ τὴν ἐξωτραπεζικὴν ἀγορὰν καὶ ἀπὸ ἀντιοικονομικὰς ἐπενδύσεις καὶ ἡ χρησιμοποίησις αὐτῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομίας.

Ὁργάνωσις ἀγορᾶς κεφαλαίου.

Τὸ Κράτος καὶ αἱ Τράπεζαι πρέπει συνειδητῶς νὰ ἐπιδιώξουν καὶ ἐνισχύσουν τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς ὀργανωμένης ἀγορᾶς κεφα-

λαίου. Πρωταρχικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀναβίωσιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου ἀποτελεῖ ἡ ἀποφασιστικὴ καταπολέμησις συμπτωμάτων ἐνθυμιζόντων πληθωρικὰς καταστάσεις, καὶ ἡ διὰ παντὸς μέσου ἐνίσχυσις τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας καὶ τὰς ἐν γένει συναλλαγὰς. Εἶναι διὰ τοῦτο οὐσιῶδες νὰ ἐξασφαλισθοῦν τὸ ταχύτερον αἱ προϋποθέσεις ρυθμίσεως ἐν γένει τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ παρελθόντος. Πέραν αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ὑπευθύνου διαχειριστικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἐλέγχου τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, τροποποιουμένης καὶ συστηματικῶς ἐφαρμοζομένης τῆς σχετικῆς νομοθεσίας καὶ ὀργανομένου ἐπὶ ὑγιῶν καὶ συγχρονισμένων βάσεων ἐνὸς Σώματος Ἑλλήνων Ὁρκωτῶν Λογιστῶν. Ὡς ἐπίσης ἐνδείκνυται νὰ τύχῃ προστασίας καὶ ἐνθαρρύνσεως ἡ ἐφαρμογὴ ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων πολιτικῆς μερισμάτων καὶ ἐπιτοκίων, τὰ ὁποῖα νὰ ἐξασφαλίζουν εὐλογον ἐισόδημα διὰ τὸν ἐπενδύοντα.

Ἐφ' ὅσον δημιουργηθοῦν αἱ ἀνωτέρω προϋποθέσεις δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς ἤδη ἀνεγνωρισμένης εὐχερείας συνομολογήσεως ρήτρας ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος καὶ εἰς τὴν ρήτραν χρυσοῦ, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰς λεγομένας τιμαριθμικὰς ρήτρας. Ἀλλ' ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐξασφαλιστικῶν αὐτῶν ρητρῶν πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς δάνεια καὶ ὁμολογίας μακρᾶς διαρκείας καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἀρμοδίων καὶ ὑπευθύνων ὀργάνων.

Μετά τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἀνωτέρω πλαισίων πρέπει καὶ θετικῶς νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἔκδοσις προνομιακῶν ἢ κοινῶν μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν μὲ ἐξασφαλιστικὰς ρήτρας ἐκ μέρους τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Παραλλήλως, διὰ τὴν προσέλκυσιν ἀπ' εὐθείας ἀποταμιεύσεων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν μεγάλων ἔργων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐνδείκνυται ἡ ἴδρυσις μικτῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τὴν μορφήν ἀνωνύμων ἐταιριῶν μὲ εὐρεῖαν μετοχικὴν πλειοψηφίαν ἰδιωτῶν καὶ μετοχικὴν σύμπραξιν, μὲ δικαιώματα ἐλέγχου τοῦ Κράτους. Κατὰ τὴν πρώτην ἴδρυσιν τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν, ἴσως καὶ κατὰ τὰς πρώτας φάσεις λειτουργίας των, εἶναι λίαν πιθανὸν ὅτι θὰ εἶναι δυσχερὲς ἡ διάθεσις τῶν μετοχῶν εἰς τὸ κοινὸν καὶ ἐπομένως ἀναπόφευκτος ἡ ἐξ ὁλοκλήρου διατήρησις αὐτῶν εἰς χεῖρας τοῦ κράτους ἢ δημοσίων ὀργανισμῶν. Βαθμηδὸν ὅμως μὲ τὴν κατάλληλον διαφώτισιν καὶ μὲ ἐγγύησιν τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν θὰ δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις διὰ νὰ ἐπιχειρηθῇ μεταγενεστέρως μὲ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἡ διάθεσις μετοχῶν εἰς ἰδιώτας. Τοιοῦτου εἶδους μικταὶ ἐπιχειρήσεις καὶ μορφαὶ διοικήσεως ἔχουν ἐπιτύχει εἰς πλείστας χώρας, ὅλων τῶν βαθμῶν

οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ Διεθνὴς Τράπεζα ἤδη ἐχρηματοδότησεν εἰς πολλὰς χώρας ἔργα ὑπὸ τοιαύτην μορφήν μὲ εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα. Ἐπίσης ὁ προσφάτως ἰδρυθεὶς Διεθνὴς Ὀργανισμὸς χρηματοδοτήσεως ἀποβλέπει ἀκριβῶς εἰς χρηματοδοτήσεις ὑπὸ μορφήν συμμετοχῶν εἰς τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ἐπιχειρήσεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦνται ἔργα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Δύνανται αἱ μορφαὶ αὗται νὰ ἐπιτύχουν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Προσπάθειαι πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν ἐπέτυχον καὶ ἐπιτυχάνουν εἰς χώρας καὶ κατωτέρου βαθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ γενικωτέρας προϋποθέσεις ἐξ ἴσου δυσχερεῖς μὲ τὰς ἑλληνικάς.

Κύριοι Μέτοχοι,

Ἡ φύσις τῶν συγχρόνων οἰκονομικῶν προβλημάτων καὶ αἱ ποικίλαι πιέσεις διὰ μίαν ταχείαν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως ἀπαιτοῦν ἀντικειμενικὴν ἐκτίμησιν καὶ σταθεράν καὶ συνεπῆ διαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, μακράν τῶν μεταπτώσεων τῆς ἐφημέρου πολιτικῆς σκοπιμότητος. Εἶναι διὰ τοῦτο ἐπιβεβλημένη ἡ χάραξις μιᾶς ἐθνικῆς καὶ ὑπερκομματικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, αἱ ἐπιδιώξεις τῆς ὁποίας θὰ συγκλίνουν πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν ταχείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Αὕτη ἀποτελεῖ ἐθνικὸν αἷτημα καὶ προϋποθέτει τὴν μακράν τοῦ πολιτικοῦ στίβου καθιέρωσιν τῶν γενικῶν κατευθύνσεων, πρὸς τὰς ὁποίας θὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν οἰκονομικὴν μας λύτρωσιν. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν κρατικὴν πολιτικὴν, ἡ γενικωτέρα καὶ αἱ εἰδικώτεραι ἐπιδιώξεις πρέπει νὰ καταστοῦν βαθύτερον συνειδητὰ εἰς ὅλα τὰ ὑπεύθυνα ὄργανα καὶ τοὺς φορεῖς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ἡ γενικὴ αὕτη κινητοποίησις πρέπει νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν εὐρυτέραν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς σημασίας τῆς ἐπιδιωκομένης οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀπὸ ὅλας τὰς κατηγορίας τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων μιᾶς ἐνσυνειδήτου καὶ ἐμψυχωμένης συνεργασίας θὰ δώσῃ πνοὴν καὶ θὰ ἐντείνῃ τὴν προσπάθειαν ὅλων, συγχρόνως δὲ θὰ ἀπαλύνῃ τὸ βάρος τῶν ἀπαιτουμένων θυσιῶν. Πιστεύω ὅτι πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτάς πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἡ ἐπίλυσις τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος. Ἐχῶ δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι μὲ μίαν τοιαύτην γενικὴν ἐξόρμησιν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν θετικὴν πρόοδον εἰς τὴν οἰκονομικὴν μας ἀνάπτυξιν καὶ σταθεράν διεύρυνσιν τῶν εὐκαιριῶν δημιουργικῆς ἐργασίας διὰ τὸν πληθυσμόν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς θὰ ἐξασφαλισθῇ ὑγίης καὶ σταθερὰ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐνῶ συγχρόνως θὰ τεθοῦν τὰ ἀσφαλῆ θεμέλια διὰ τὴν πραγματικὴν ἀνύψωσιν τοῦ χαμηλοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ.